

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

KRAJOBRAZ PRIORYTETOWY

CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Nazwa krajobrazu: Rydułtowy

Kod krajobrazu: 24-341.15-066

Położenie administracyjne: Gmina Rydułtowy, Powiat wodzisławski

Katowice, Warszawa
2025

Projekt realizowany na zlecenie
Województwa Śląskiego
(Umowa CRU WSL nr 1462/GN/2021)

Wykonawca prac:

Konsorcjum w składzie

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska
(Lider Konsorcjum)

UNIwersytet ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Uniwersytet Śląski w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
(Partner Konsorcjum)

Akademia Śląska (dawniej Wyższa Szkoła Techniczna)
w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

Kierownik naukowy Audytu:

dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach

fot. okładka:

Krajobraz terenów czynnej eksploatacji podziemnej - szyb Leon IV kopalni Rydułtowy (fot. Jakub Botwina)

1 METRYCZKA OGÓLNA KRAJOBRAZU

Nazwa Krajobrazu	Rydułtowy
ID	509
Kod krajobrazu	24-341.15-066
Typ, podtyp krajobrazu	13c - Tereny czynnej eksploatacji podziemnej
Typ rzeźby terenu*	D - Krajobrazy wzgórzowe
Kod mezoregionu*	341.15
Nazwa mezoregionu*	Płaskowyż Rybnicki
Typ krajobrazu naturalnego*	Nizin
Nazwa krajobrazu naturalnego*	Peryglacjalne: równinne i faliste
Kod podokręgu geobotanicznego*	C.3.2.d
Nazwa podokręgu geobotanicznego*	Wodzisławski
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej*	29
Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej*	Żyzna buczyna niżowa
Kod regionu historyczno-kulturowego*	I.E.8
Nazwa regionu historyczno-kulturowego*	Konurbacja katowicka, region przemysłowy
Położenie administracyjne	Gmina Rydułtowy, Powiat wodzisławski
Powierzchnia (ha)	106,16

*podano dla jednostki dominującej

2 CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Krajobraz priorytetowy - górniczy, tereny czynnej eksploatacji podziemnej obejmujący tereny Kopalni Węgla Kamiennego "Ruch Rydułtowy", w tym w centralnej jego części wielki kompleks zwałowiska „Hałda Szarlota”. Krajobraz z typowym udziałem obiektów przemysłowych i górniczych dla Górnego Śląska.

Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

- zastosowania algorytmu, w zakresie kryterium unikatowości ze względu na występowanie dwóch pomników przyrody (drzewa) w obszarach górniczych;
- oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na występowanie wyjątkowych cech rzeźby antropogenicznej i żywej tradycji górniczej.

Hałda Szarlota jest fizjonomyczną ikoną (ekspozycja czynna i bierna) i wyróżnikiem krajobrazu pogórniczego Górnego Śląska. Dodatkowo podkreśla się fakt, że krajobraz ma ważne znaczenie społeczne – buduje tożsamość.

3 WALORY KRAJOBRAZOWE

Walory przyrodnicze

Częściowo zalesiona hałda Szarolota. W obrębie jednostki 2 drzewa będące pomnikami przyrody

Walory kulturowe

KWK „Rydułtowy” jest najstarszym czynnym zakładem wydobywczym na Górnym Śląsku. Początki działalności kopalni „Rydułtowy” datuje się od 1792 roku. Pod nazwą „Charlotte” kopalnia działała do roku 1945, kiedy to przemianowano ją na „Rydułtowy”. Przy głównej bramie przedsiębiorstwa w Rydułtowach znajduje się budynek wagi drobnicowej, który został wzniesiony w 1906 roku w celu ważenia deputatów węglowych. W Rydułtowach i okolicy zachowały się także zabudowania starych szybów z połowy XIX wieku szyb „Erbreich”, szyb „Cecylia” czy szyb „Dicke”. Hałda Szarłota jest jedną z najwyższych hałd w Europie – od podstawy mierzy ok. 134 metry, szczyt znajduje się ok. 407 m n.p.m. Zajmuje powierzchnię 37 hektarów. Do roku 2024 niższa część hałdy ma zostać zlikwidowana.

Fizjonomia krajobrazu

Hałda Szarolota jest częściowo pokryta roślinnością, stanowi dominujący element krajobrazu okolicy. Hałda jest doskonale widoczna z pobliskich miejscowości m.in. z Wodzisławia Śląskiego i Radlina i z niektórych szczytów Beskidów, często nazywana najwyższą, sztuczną górą w Europie. Krajobraz o dużych walorach widokowych - ekspozycja czynna i bierna, ale przedpoła ekspozycji ograniczone w pobliżu hałdy. Oś widokowa na hałdę biegnąca częściowo wzdłuż ul. A. Mickiewicza.

4 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

ZDJĘCIE NR 1

Ścieżka widokowa na szczycie hałdy Szarłota (fot. Sebastian Rosiak)

ZDJĘCIE NR 2

Krajobraz górniczy i przemysłowy z dominantą hałdy Szarłota. Widoczna (po prawej) kopalnia Anna i bazylika w Pszowie. (fot. Ewa Mackiewicz)

ZDJĘCIE NR 3

Widok na krajobraz czynnej eksportacji górniczej z kierunku wschodniego Kopalni Ignacy (na pierwszym planie) na hałdę Szarlota (na horyzoncie) (fot. Marcin Giba)

ZDJĘCIE NR 4

Widok na hałdę Szarlota (fot. Jakub Botwina)

ZDJĘCIE NR 5

Kompleks kopalni Rydułtowy z szybem Leon II (fot. Jakub Botwina)

5 DOKUMENTACJA KARTOGRAFICZNA

POŁOŻENIE KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO

